

B9-0407/2021

6.7.2021

PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

komission varapuheenjohtajan / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan julkilausuman johdosta

työjärjestyksen 132 artiklan 2 kohdan mukaisesti

oppositioon ja erityisesti Kansojen demokraattiseen puolueeseen (HDP) kohdistetuista tukahduttamistoimista Turkissa (2021/2788(RSP))

Özlem Demirel, Nikolaj Villumsen, Giorgos Georgiou, Manu Pineda
The Left -ryhmän puolesta

Euroopan parlamentin päätöslauselma oppositioon ja erityisesti Kansojen demokraattiseen puolueeseen (HDP) kohdistetuista tukahduttamistoimista Turkissa (2021/2788(RSP))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon 24. kesäkuuta 2021 annetut neuvoston päätelmät ja muut Turkia koskevat asiaan liittyvät neuvoston ja Eurooppa-neuvoston päätelmät,
- ottaa huomioon aiemmat päätöslauselmansa Turkista, erityisesti 19. toukokuuta 2021 antamansa päätöslauselman Turkia koskevista komission vuosien 2019 ja 2020 kertomuksista¹, 20. tammikuuta 2021 antamansa päätöslauselman Turkin ihmisoikeustilanteesta, erityisesti Selahattin Demirtaşin ja muiden mielipidevankien tapauksesta², ja 19. syyskuuta 2019 antamansa päätöslauselman Turkin tilanteesta, erityisesti valittujen pormestareiden erottamisesta³,
- ottaa huomioon 22. maaliskuuta 2021 annetun komission sekä unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan yhteisen tiedonannon EU:n ja Turkin poliittisista, taloudellisista ja kauppasuhteista (JOIN(2021)0008),
- ottaa huomioon Euroopan ulkosuhdehallinnon ulkoasioista ja turvallisuuspolitiikasta vastaavan tiedottajan 19. elokuuta 2019 antaman julkilausuman valittujen pormestareiden erottamisesta ja satojen ihmisten pidätyksistä Kaakkois-Turkissa,
- ottaa huomioon komission varapuheenjohtajan / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan ja Euroopan naapuruuspolitiikasta ja laajentumisneuvotteluista vastaavan komission jäsenen 4. marraskuuta 2016 antaman julkilausuman useiden HDP:n jäsenten, myös puolueen yhteispuheenjohtajien, pidätyksistä,
- ottaa huomioon 3. lokakuuta 2005 hyväksytyn EU:n ja Turkin neuvottelukehyksen ja sen, että kaikkien muiden EU:n ehdokasmaiden tavoin Turkin liittyminen EU:hun edellyttää Kööpenhaminan arviointiperusteiden noudattamista kaikilta osin,
- ottaa huomioon Euroopan ihmisoikeussopimuksen 46 artiklan, jossa todetaan, että korkeat sopimuspuolet sitoutuvat noudattamaan Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen lopullista tuomiota jutuissa, joiden osapuolena ne ovat, ja tästä johtuvan Turkin velvollisuuden panna täytäntöön kaikki eurooppalaisten tuomioistuinten, myös Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen, tuomiot,
- ottaa huomioon Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen 20. marraskuuta 2018 antaman tuomion asiassa Selahattin Demirtaş v. Turkki ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen

---

¹ Hyväksytyt tekstit, P9_TA(2021)0243.

² Hyväksytyt tekstit, P9_TA(2021)0028.

³ EUVL C 171, 6.5.2021, s. 8.

suuren jaoston 22. joulukuuta 2020 antaman tuomion asiassa *Selahattin Demirtaş v. Turkki* (14305/17),

- ottaa huomioon oppositiopoliitikkojen tilanteesta Turkissa 24. tammikuuta 2019 annetun Euroopan neuvoston parlamentaarisen yleiskokouksen päätöslauselman 2260 ”The worsening situation of opposition politicians in Turkey: what can be done to protect their fundamental rights in a Council of Europe member State?”,
- ottaa huomioon Euroopan neuvoston Venetsian komission lausunnot, erityisesti 10.–11. maaliskuuta 2017 annetun lausunnon perustuslakia koskevista muutoksista, jotka kansalliskokous hyväksyi 21. tammikuuta 2017 ja joista oli määrä äänestää kansanäänestyksessä 16. huhtikuuta 2017, viimeaikaisissa poikkeustila-asetuksissa säädetyistä tiedotusvälineiden vapautteen liittyvistä toimenpiteistä sekä rauhantuomareiden tehtävistä, toimivallasta ja toiminnasta, 6.–7. lokakuuta 2017 annetun lausunnon, 1. syyskuuta 2016 annetun poikkeustila-asetuksen nro 674 paikallisdemokratian harjoittamista Turkissa koskevista säännöksistä, 9.–10. joulukuuta 2016 annetun lausunnon 15. heinäkuuta 2016 tehdyn epäonnistuneen vallankaappausyrityksen jälkeen annetuista poikkeustila-asetuksista nro 667–676 sekä 14.–15. lokakuuta 2016 annetun lausunnon perustuslain 83 pykälän toisen momentin (parlamentaarinen koskemattomuus) soveltamisen keskeyttämisestä,
- ottaa huomioon työjärjestyksen 132 artiklan 2 kohdan,
  - A. ottaa huomioon, että oikeusvaltioperiaatteen ja kansainvälisen oikeuden periaatteiden noudattaminen, mukaan lukien erityisesti vallanjako ja korruption ja järjestäytyneen rikollisuuden torjunta, yhdistymisvapaus ja oikeus rauhanomaiseen mielenosoittamiseen, sananvapaus ja etnisten ja muiden vähemmistöjen ja yhteisöjen oikeudet, on keskeinen osatekijä EU:n ja Turkin välisissä hyvissä suhteissa;
  - B. ottaa huomioon, että perusvapauksien heikentyminen Turkissa alkoi jo ennen poikkeustilaa, joka julistettiin vuoden 2016 vallankaappausyrityksen jälkeen, ja että se on tuomittu; ottaa huomioon, että lainsäädäntöön on sisällytetty valtava määrä poikkeustilaan liittyviä säännöksiä ja rajoittavia toimenpiteitä ja että siksi poikkeustilan vaikutus demokratiaan ja perusoikeuksiin tuntuu edelleen voimakkaasti Turkin yhteiskunnassa;
  - C. ottaa huomioon, että Turkin viranomaiset ovat viime vuosina jatkuvasti tehneet hyökkäyksiä oppositiopuolueita ja erityisesti Kansojen demokraattista puoluetta (HDP) vastaan ja painostaneet niitä, myös langettamalla tuomioita sen jäsenille;
  - D. ottaa huomioon, että Turkin kassaatiotuomioistuimen pääsyyttäjä toimitti aluksi 17. maaliskuuta 2021 perustuslakituomioistuimelle syytekirjelmän, jossa vaadittiin HDP:n hajottamista;
  - E. ottaa huomioon, että perustuslakituomioistuimen yleiskokous käsitteli syytettä ensimmäisen kerran 31. maaliskuuta 2021, jolloin se havaitsi menettelyllisiä puutteita ja päätti pyytää pääsyyttäjän virastoa korjaamaan puutteet;
  - F. ottaa huomioon, että pääsyyttäjä toimitti 7. kesäkuuta 2021 perustuslakituomioistuimelle tarkistetun syytekirjelmän, jossa vaadittiin HDP:n

lakkauttamista, poliittisen toiminnan kieltoa lähes 600:lle HDP:n poliitikolle ja puolueen pankkitilien jäädyttämistä;

- G. ottaa huomioon, että perustuslakituomioistuimen yleiskokous hyväksyi tarkistetun syytekirjelmän yksimielisesti 21. kesäkuuta 2021;
- H. ottaa huomioon, että pääsyyttäjä perusti suurimman osan HDP:tä vastaan esittämistään syytöksistä lokakuun 2014 Kobanen mielenosoituksiin, jotka tukahdutettiin väkivaltaisesti ja joissa Turkin turvallisuusjoukot surmasivat useita ihmisiä ja joista on meneillään oikeuskäsittely HDP:n poliitikkoja, muun muassa entisiä yhteispuheenjohtajia Selahattin Demirtaşia ja Figen Yüksekdağia, vastaan;
- I. ottaa huomioon, että nämä syytökset perustuvat pääasiassa HDP:n puolueenvoston 6. lokakuuta 2014 päivättyyn tviittiin, jossa ihmisiä kehoitettiin solidaarisuudenosoituksena kobanelaisia kohtaan osoittamaan mieltään Isisiä ja Turkin Kobaneen kohdistamaa saartoa vastaan;
- J. ottaa huomioon, että niin kutsutussa Kobane-oikeudenkäynnissä on 108 vastaajaa HDP:stä; ottaa huomioon, että 28 heistä on tutkintavankeudessa; ottaa huomioon, että kuudelle henkilölle on asetettu lainkäyttöisiä rajoituksia ja 75 henkilöstä on tehty pidätysmääräys;
- K. ottaa huomioon, että pian kesäkuussa 2015 pidettyjen parlamenttivaalien jälkeen ja jälleen vuonna 2016 satoja HDP:n puoluejohtajia, myös Ankaran-päämajaa, vastaan hyökättiin ja monet niistä poltettiin; ottaa huomioon, että haulikolla aseistautunut hyökkääjä iski 17. kesäkuuta 2021 HDP:n puoluejohtajaan İzmirissä; ottaa huomioon, että erään puoluejohtajan tytär Deniz Poyraz oli tuolloin toimistossa ja menetti henkensä hyökkääjän tulituksessa;
- L. ottaa huomioon, että HDP:n rakennus İzmirissa oli otettu kohteeksi kuukausia ennen hyökkäystä; ottaa huomioon, että HDP:n puoluejohtajat İzmirissä olivat keskustelleet poliisin ja kuvernöörinviraston kanssa heitä vastaan mahdollisesti tehtävästä hyökkäyksestä mutta poliisi ei ollut ryhtynyt varotoimiin; ottaa huomioon, että hallituksen HDP:n vastainen retoriikka oli yllyttänyt HDP:n toimistoihin iskeneitä;
- M. ottaa huomioon, että oikeusministeriön syyttäjät toimittivat 30. kesäkuuta 2021 Turkin kansalliskokouksen yhteiselle parlamentaarille perustuslaki- ja oikeusvaliokunnalle yhteenvedet menettelyistä, joilla pyritään poistamaan kuutta eri oppositiopuoluetta edustavilta 20:ltä opposition kansanedustajalta parlamentaarinen koskemattomuus;
- N. ottaa huomioon, että nämä menettelyt koskevat 15:tä HDP:n kansanedustajaa, Republikaanisen kansanpuolueen (CHP) johtajaa Kemal Kılıçdaroğlua ja yhtä kansanedustajaa kustakin muusta oppositiopuolueesta, jotka ovat Demokraattinen alueiden puolue (DBP), İYİ Parti (Hyvä puolue), Turkin työväenpuolue (TİP) ja Demokraattinen puolue (DP);
- O. ottaa huomioon, että Turkin parlamentin entinen jäsen (2007–2018), HDP:n entinen yhteispuheenjohtaja ja vuosien 2014 ja 2018 presidentinvaalien ehdokas (9,76 prosentin ja 8,32 prosentin ääniosuuksilla) Demirtaş on ollut vangittuna yli neljän vuoden ajan

perusteettomien syytteiden nojalla ja huolimatta siitä, että Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on antanut kaksi hänen vapauttamistaan puoltavaa ratkaisua;

- P. ottaa huomioon, että 31. maaliskuuta 2019 pidettyjen paikallisvaalien jälkeen 65:stä demokraattisesti valitusta HDP:n pormestarista Turkin kaakkoisosassa 59 on korvattu hallituksen nimittämällä maakunnallisilla kuvernööreillä tai edunvalvojilla sillä perusteella, että he olivat rikostutkinnan kohteena väitettyjen terroristiyhteyksien vuoksi; ottaa huomioon, että 36 pidätetystä 32 vapautettiin oikeusprosessin aikana mutta kuusi vaaleilla valittua yhteispormestaria on edelleen vankilassa;
1. on syvästi järkyttynyt perusvapauksien vakavasta taantumisesta, ihmisoikeustilanteesta sekä demokratian ja oikeusvaltion jatkuvasta rapautumisesta Turkissa Kööpenhaminan arviointiperusteiden vastaisesti;
  2. korostaa EU:n ja Turkin suhteiden ”myönteisen asialistan” ja Turkissa toteutettavan kielteisen asialistan välistä jyrkkää ristiriitaa ja sen erittäin tukahduttavaa vaikutusta yhteiskunnan laajojen sektoreiden kansalaistoimintaan; pitää tässä yhteydessä valitettavana viimeisintä kielteistä käännettä, joka oli Turkin vetäytyminen Istanbulin yleissopimuksesta 1. heinäkuuta 2021 voimaan tulleella asetuksella;
  3. ilmaisee syvän huolensa siitä, miten Turkin viranomaiset kohtelevat oppositiota, erityisesti HDP:tä, ja hyökkäävät sitä vastaan; tuomitsee jyrkästi HDP:hen ja muihin Turkin oppositiopuolueisiin kohdistetut tukahduttamistoimet; kehottaa Turkin viranomaisia lopettamaan välittömästi opposition toiminnan tukahduttamisen ja erityisesti lopettamaan järjestelmällisen sorto- ja vihakampanjansa HDP:tä ja kurdeja vastaan;
  4. tuomitsee HDP:n toimistoihin Izmirissä tehdyn kuolonuhreja vaatineen iskun, jossa Deniz Poyraz sai surmansa; ilmaisee osanottonsa hänen omaisilleen ja ystävilleen; kehottaa viranomaisia tutkimaan tämän tapauksen perusteellisesti ja saattamaan syylliset oikeuden eteen; katsoo, että tämä salamurha liittyy HDP:n laajempaan vainoamiseen ja presidentti Erdoganin hallinnon harjoittamaan kaikkien oppositionäkemysten tukahduttamiseen;
  5. on erittäin huolissaan Turkin kassaatiotuomioistuimen pääsyyttäjän perustuslakituomioistuimessa uudelleen nostamasta syytteestä, jossa vaaditaan HDP:n hajottamista ja poliittisen toiminnan kieltä yli 600:lle HDP:n jäsenelle; on vahvasti sitä mieltä, että päätös HDP:n lakkauttamisesta on vain kulminaatiopiste useita vuosia jatkuneelle yleiselle pyrkimykselle opposition äänenä toimineen puolueen hajottamiseksi, ja sen seurauksena tuhannet puolueen jäsenet, kansanedustajat ja pormestarit ovat joutuneet oikeuteen pääasiassa terrorismisyytösten takia;
  6. tuomitsee jyrkästi HDP:n entisten yhteispuheenjohtajien Figen Yüksekdağin ja Selahattin Demirtaşin, oppositiojohtajan ja entisen presidenttiehdokkaan, marraskuusta 2016 jatkuneen vangittuna pitämisen; palauttaa mieliin Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen asiassa Selahattin Demirtaş v. Turkki 20. marraskuuta 2018 antaman tuomion, jonka ihmisoikeustuomioistuimen suuri jaosto vahvisti 22. joulukuuta 2020 ja jossa Turkin viranomaisia kehoitetaan vapauttamaan Demirtaş välittömästi;

7. tuomitsee päätöksen viedä HDP:tä edustavilta parlamentin jäseniltä Leyla Güveniltä, Ömer Faruk Gergerlioğlulta ja Musa Farisoğullarilta heidän paikkansa parlamentissa ja pidättää heidän koskemattomuutensa ja tuomitsee heidän myöhemmät pidätyksensä; kehottaa Turkin viranomaisia vapauttamaan heidät välittömästi ja luopumaan kaikista heitä vastaan nostetuista syytteistä;
8. on syvästi huolissaan kaikkiin oppositiopuolueisiin kohdistetusta kasvavasta painostuksesta ja oikeusministeriön syyttäjien viimeisimmästä päätöksestä toimittaa Turkin kansalliskokouksen yhteiselle perustuslaki- ja oikeusvaliokunnalle yhteenvetot menettelyistä, joilla pyritään poistamaan kuutta eri oppositiopuoluetta edustavien 20 opposition lainsäätäjän parlamentaarinen koskemattomuus;
9. kehottaa vapauttamaan välittömästi ja ehdoitta Selahattin Demirtaşin sekä kaikki muut poliittiset vangit, jotka suorittavat vankeustuomiota tai joita odottaa vankeusrangaistus siksi, että he kuuluvat Turkin demokraattiseen oppositioon; kehottaa tässä yhteydessä lopettamaan niin kutsutun Kobane-oikeudenkäynnin ja syytetoimet HDP:tä vastaan;
10. torjuu neuvoston esittämän ajatuksen myönteisen asialistan paketin toteuttamisesta, koska ei ole selkeitä ehtoja, joilla varmistetaan, että Turkki kunnioittaa täysimääräisesti Kööpenhaminan arviointiperusteiden ja kansainvälisen oikeuden mukaisesti demokratiaa, oikeusvaltioperiaatetta ja perusoikeuksia kaikkia EU:n jäsenvaltioita kohtaan; uskoo vakaasti, että myönteinen asialista tietyn maan ulkosuhteissa voi pysyä voimassa vain, jos sitä tuetaan sisäpolitiikalla, jossa kunnioitetaan maan omien kansalaisten demokraattisia oikeuksia ja perusvapauksia ja johon ei liity mielivaltaisia ja epädemokraattisia valtion sortotoimia;
11. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman Eurooppa-neuvoston puheenjohtajalle, neuvostolle, komissiolle, komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle sekä Turkin tasavallan hallitukselle ja parlamentille.